

Nro 18.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Kült Bétsben Pünköst Havának 17-dik napján
1793. esztendőben.*

Austriai Belgyiom:

Mária Kristina Austriai fő hertzeg alfszony,
és Albert Saxóniai 's Telseni hertzeg ked-
ves férje, a' kik 10. esztendőtől fogva kormányo-
zói valának az Austriai Belgyiomnak, meg únván
az ottan gyakorta támadott belső és külső nyúg-
hatatlanságokat, le mondottak felséges hivataly-
lyokról, és a' mint mondatik, Magyar Hazánk ke-
belében fogják bétses életeknek még hátra lévő
részét nyugodalomban el tölteni. Helyettek Ká-
roly fő hertzeg, felséges Urunknak testvér öttse-
tettetett Belgyiomnak fő kormányozójává, a' ki

múlt hólnapnak 28 napján, dél után 4 és 5 óra között nagy pompával ment bé Brüllzelbe. A' leg tekintetesebb polgárok vonták bé ötet a' serfözök által ajándékozott gazdag hintájában, melyet néhány pászit színü forma ruhában öltözött lovas és gyalog ifjú polgárok kísírnék vala. A' városnak Pensionáriusa a' vele volt Előjárókkal egyetemben fogadta ő nagy Hertzegségét, és illendöképen idvezelvén, által adta néki a' városnak külsait. Számtalan sokaság ment ki eleibe, 's rend kívül való örömmel szemlélte e' nagy vendéget. Süveg le véve és égő szövétnekkel mentenek előtte a' városnak vénei, és más 140 tekintetes személyek. Azon útzának házai, melyen által ment a' fejedelem, külömbkülömbféle tapétákkal, az az, festett vázknakkal, ábrázolásokkal és fel irásokkal valának fel ékesítetve, minden útzák és ablakok tele vóltanak nézőkkel. — Elsőben is a' fő templomot látogatta meg ő nagy Hertzegsege, holott a' Sz. *Ambrus* éneke a' harangoknak zúgása, és apró fegyvereknek ropogása alatt el végeztetvén, királyi palotájába, 's onnan a' játék néző helyre ment, és tökéletes meg elégedéssel szemlélte azon játék darabot, melly *I. Péter Orosz fejedelmet, a' törvényeket és királyokat* ábrázolta le. Ennek végbe menetele után, az úgy nevezett királyi házbau gazdagon meg vendégeltetett ő N. Hertzegsege, a' vendégséget egész virattáig tartott báll követte. Egész éjjel meg vólt a' város világositva. Minden karba és állapotba helyheztetett személyek rend kívül való örömet mutattanak meg hólt kedves kormányozójoknak *Károly* Lotharingiai hertzegnek nevét viselő ifjú fejedelmek iránt. A' mirt hallatik, nem igen fog többé ő N. Hertzegsege a' táborba menni, hanem ennekutánna Brüllzelben lakni, mellyre egygy minapi kétséges ki menetelü történet szolgáltatott alkalmatóságot, melly röviden ebből állott. Az ellenség táborának vizsgálására kevesed magával indúlván ez az ifjú hős, tovább ment, mint sem kellett vólna, és ha a' *Latour* dragonyosai, és néhány hufzárok, szély-

lyel nem üzték volna az ötet környül kerített
 Brantziákat, bizonyosan az ellenség markába e-
 sett, s rabságba esése kedvetlen következeseket
 húzhatott volna maga után. Az illetén történ-
 hető eseteknek el távoztatására hagyta oda ő N;
 Hertzegsége a' *Márs* mezejét.

Mitsoda juson birja a' Fels. Ausiriai Ház
 Belgyiomot, nemcsak szép, hanem valósággal szük-
 séges dolog is meg tanulnunk. Hajdan 17 tarto-
 manyokból állott Belgyiom, és rész szerént Gal-
 liához, rész szerént Német országhoz, a' Római
 Birodalomnak fei állása után pedig, annak nagy
 alkotmányához tartozott. Minekutánna a' Fran-
 kusok attól el szakadtának, és új monarchiát for-
 máltának volna, Belgyiomot is el foglalták, és
 birták mind addig, míg a' Német Birodalom rajtok
 hatalmat nem vett, ekkor osztán, Flandrián és
 Artesián kívül, mind el vesztették. Végtere há-
 zafság, örökség, és külömbkülömbféle égyyefség
 által a' Burgundiai háznak örökségébe estének.
Károly Burgundiai hertzegnek, kit bátornak ne-
 veznek a' historicusok, semmi férfi maradéka nem
 lévén, égygyetlen egygy leányának *Mariának*, I.
Maximilián Ausiriai hertzeggel, III. *eridrik* Csá-
 szár fiával léit ölyve házasodása által, 1478 eszt:
 a' Belgyiomi 17 tartományok is által mentének
 az Ausiriai Házhoz. Ennek fia szép *Filip* felésé-
 gül vévén *Johánnát Ferdinandus Catholicus* Spa-
 nyól király leányát, a' Spanyol birodalmat is el
 nyerte. Ennek fiai valának V. *Károly* Császár,
 és I. *Ferdinand*, a' kik atyai örökségeket magok
 között fel osztván, amannak, t. i. *Károlynak* Spa-
 nyól Ország és Belgyiom jutott; ennek pedig az
 Ausiriai tartományok. *Károlynak* fia vóit II. *Filip*,
 a' ki alatt a' hét tartományok a' Spanyol Mo-
 narchiától el szakadván, különös Statufsá, az az,
 közönséges társasággá lettenek. V. *Károly* Csá-
 szár, és I. *Ferdinand* között végbe ment égygye-
 zés szerént; II. *Károly* Spanyol királynak 1700.
 eszt. történt halála után; igafság szerént I. *Leopold*
 Császár második fiának *Károlynak*; *Mária*
Therésia édes attyának kellett vóitna a' Spanyol

birodalmat el nyerni; de XIV Lajos Frantzia királynak titkos mestersége, és az akkori Spanyol fő miniszternek Alberoni Kárdinálnak ravalzsága miatt, nem ő; hanem az *Andegáviai* herczeg *Filip*, Lajos királynak unokája jutott annak bírasára. E' miatt 12 éltendőig tartott véres hadakozás támadott az Austriai és Burbóniai ház között, melly 1713 éltend. az *Utrecht*i békeféség által végeztetett el. Ennek leg nevezetesebb tzikelyei ezek vóltanak

- 1.) Hogy VI. *Károly* Tsászfár egészlen le mőndjön a' Spanyol birodalomról, és annak titulusánál egyebet meg ne tartson.
2. Hogy a' Belgyiomi 10 tartományok, mellyek V. *Károly* Tsászfár idejétől fogva. II. *Károly* Spanyol királynak haláláig Spanyol, ettől a' békeféségtől fogvást pedig Austriai Belgyiornak neveztetek, a' fels. Austriai Háznak adatalsanak által.
3. Hogy semmi úton módon el ne idegenitelsenek az Austriai Háztól.
4. Hogy minden előbbi égyházi és polgári jussaikban és szabadságaikban meg tartalsanak, és semmi változást ne tehelsenek annak igazgatásának formájában az uralkodók.
5. Hogy mindenkor az Austriai házból származtak légyenek annak fő igazgatói, akár férfi, akár állzonyi renden valók légyenek azok.

Ezekből már most könnyen által láthatyuk, mitsoda jusson levének *Mária Anna*, *Mária Therésianak* testvére, 's annak férje *Károly* Lotharingiai herczeg, 's az ő halála után *Mária Kristina* és *Albert* herczeg Belgyiornak fő kormányozóivá. Ennek az *Utrecht*i békeféségnek ereje mellett leve *Károly* fő herczeg is, fels. Urunknak testvér őttse annak igazgatójává, kinek, a' mint fellyebb emlittetem, múlt hólnapnak 28 napján lőn

azon méltóságba való bé iktatása. Az Austriai Belgyiomhoz tartozó 10 tartományok im' ezek: *Artésia*; *Flandria*; *Hennegau*, deákúl *Hannóvia*; *Namur*; *Luxemburg*; *Limburg*; felső *Geldria*; *Brabantia*; és *Mechlinia*; de nem mind egészlen. Frantzia ország birtokában vagyon egész *Artésia*; *Flandriában* Ryssel, Douay az az, *Dovacum*; *Armentieres* és *Dünkerka*; *Hannóviában* *Valencien*nes, *Cambray*, avagy *Cameracum*, *Bouchain* az az, *Bochinium*, és *Conde* erős várak; *Luxemburgban* *Montmedy* t. i. *Monsmedius*, *Diedenhofen*, másként *Thionville* deákúl *Theodorisvilla*, és *Ivoix*, az az, *Ivodium*. Ennekfelette a' szövetséges Belgák is nem keveset birnak a' *Limburgi*, *Geldriai*, *Brabántziai*, és *Flandriai* tartományokban.

Szövetséges Belgyiom.

A' Hollándiai Statusok avagy Rendek (lásd ezekről az új *M. Kurir* 15 darabjának 225 lapját) múlt Aprilisnek 26 napján tartatott gyűlésekben *don gratuit*, az az, önkényen való ajándék név alatt közönséges adót rendeltének a' jelenvaló háborúnak folytatására. Ennek ereje szerént két ízben, e' mostan folyó, és következő éltendőben, minden lakos értékének mértéke szerént 100 fillértől (12 fillér tetzen egygy garast) egygyet fog fizetni, ki vévén a' papokat, katonákat, és azokat, a' kiknek tehetségek 2500 forintnál fellyebb nem megyen. Szükség itten ennek a' szabad társaságnak közönséges jövedelmét, és annak bé szedésének módját summásan meg eulitenünk. — Mind a' hét tartománynak különös kasszája, és jussa vagyon annak szabad tettzése szerént való folytatására; hanem a' közönséges társaságnak szükségeire kétfelé, u. m. rendes és rendkívül való fundus vagyon rendeltetve, A' rendeshez tartozik.

1. A' közönséges társasághoz tartozó külső tartományokból bé menni szokott jövedelem.

2. A' bé és ki menő portékákra vettetett har-
mintzadok. E' kettőből tartatik a' köz tár-
saságnak hajó serege; de minthogy azok e'
végre nem elegendők; ahozképest
3. A' fő kormány széknek, avagy Hollándiai
Rendeknek fel tételekre minden tartomány
rendkívül is szokott adódzni, de nem kénzse-
ritésből, hanem önként, a' melly adó a' kör-
nyül állásokhoz képest, hol több, hol keve-
sebb. Illyetén adó az, a' melly a' jelenvaló
háborúnak folytatására rendeltetett (h).

Rendkívül való jövedelme vagyon a' köz tár-
saságnak, a' napnyúgoti Indiai és más kereske-
dő társaságoknak bizonyos éftzendőkre adattatni
szokott szabadság levelekből, 's azoknak meg újita-
tásokból, a' melly gyakorta sokra megyen. A' nap-
keleti Indiai kereskedő társaság fizetett 1641 éft.
szabattság levelének 25 éftzendőkre lett meg új-
tatásáért 600000; 1696 éft. ugyan azon végre,
1740-ik éftzendeig 3 millió forintot. Sőt, hogyha
a' szükség és környül állások azt kívánnyák, még
az ezekhez a' kereskedő társaságokhoz tartozó
idegen örökségek is adót fizetnek, mint tseleked-
tének 1740 éft.

(h) Jegyezzük meg, hogy nem minden tarto-
mány fizet egyenlőképen a' száztól, hanem
külömböző módon.

1. Geldria fizet	5 for.	11	Stüvert:	2 fillért.
2. Hollándia	57 —	14	—	8 —
3. Zelándia	9 —	1	—	10 —
4. Utrecht	5 —	15	—	5 —
5. Frisia	11 —	10	—	11 —
6. Transysallána	3 —	10	—	8 —
7. Gröninga	5 —	15	—	6 —
Drentia	—	19	—	10 —

Summa 100 for. — — — —

Eggy Stüver Hollániában 16. fillért tesz.

A' közönséges társaságnak esztendei jövedelme 21 millió forintra; de háborúságnak idején két sőt három annyira is megyen. Az 1665 eszt. Anglusok és Hollandusok között támadott háborúkor 40; a' Spanyol országai successió miatt 1700 eszt. viseltetett hadakozás alatt pedig 55 millió forintra ment a' Hollandiai köz társaságnak esztendei adaja, a' melly, fellyebb meg jegyzett mód szerént a' tartományokra osztattatott fel.

A' magános tartományoknak jövedelmek a' közönséges adóból és harminzadokból vagyon, mellyet mindenik maga jó tettzése szerént, és a' környül állásokhoz képest szokott meg határozni, hol többet, hol kevesebbet. Mellyre nézve, nem minden Belgyiomi tartományban egygy forma a' közönséges adó, mindenütt nagy, de legnagyobb *Hollandiában és Zelandiában*, és a' mint egygy nevezetes hollandiai Író meg jegyzette, mind házasságakor, mind halálakor adót fizet a' Belga. (i) nevezetesen

1. A' házaktól és ingatlan jószágaitól való adóból, minden 12 vagy 15 fillértől égyyet. Ez az adó *Verponding*-nak neveztetik.
2. Minden el adatott ingatlan jószágtól adatatott pénzből a' 40 fillért, még a' nagy hajóktól is. A' Hollandia tartományban 70.000 forintra megyen az ebből esztendönként bé méno jövedelem.
3. Minden fiakra maradott töke pénzből a' 20-dik fillért. Ez is 70000 for. megyen.
4. A' gabona termő földekért.
5. Minden konyhára való eledelekért.
6. Inasokért, kotsisokért, lovakért, és szarvas marhákért.

(i) *Cornel. van Dynkershoek* Quaest. Jur. Publ. L. II. cap. 22. Oper. Tom. II. pag. 251. Ro-

7. Stempeles, az az, bélyeges papirosért bémenő adó. Ez az utolsó réa megyen esztendőnként 40000 forintra.

Hogyha a' környül állásokhoz képest rendkívül való adó vettetik a' népre, minden esztendőben kéttzer, sőt háromszor is *Verponding*-ot kell fizetni. Sőt gyakorta esik, hogy mind személlyétől, mind töke pénzétől adót kell adni, minden századik, vagy két századik fillért, és ilyenkor kinek kinek meg kell esküdni, hogy semmit el nem fog tagadni abból. A' nevezett adók az arra rendeltetett személlyek által szoktak bé szedettni, az *Accisan*, az az, az eleségre vetett adón kívül, a' melly néhány tartományokban, de nem mindenikben árendába vagyon ki adva.

Múlt Aprilisnek 13 napján két *Monasterium* regementek vétettek fel a' köz társaságnak szolgálattára, mellyek le is tették immár a' hitet, és már útban vagynak. Az egész hollándiai hadi sereg két részre vagyon fel osztatva, az első 10 Escadron lovaságból, és 12 batalion gyalogságból áll, mellyet az Órániai printz *Fridrik* kormányoz; — a' másodikat, melly a' Gránátérosokból és más corpusokból áll, az örökös Órániai fejedelem fogja igazgatni. A' pattantyús sereg *Dupont* Obesterre vagyon bizattatva. A' hollándiai köz társaság magában gondoltatván, nem nagy; még is nagy hadi ereje vagyon, ennek-előtte még nagyobb, és olly hires vólt, hogy a' leg jobbnak lenni tartatott Európában. Hajdan 40 vagy 50 ezer főből állott hadi serege, értsd hozzá, békelségnek idején, mert háborúban két annyival, sőt három annyival is megsaporitatott. A' Spanyol orzági örökség miatt 1700 eszt. tá-

mae, *inquit*, reipublicae frequentandae causa, coelibatui tributum impositum; in Hollandia et Zelandia etiam nuptiis; sed ne mori quidem ibi licet impune.

madott háborúban 102000, végtére 130000 emberből állott; 1740 elztendőben tsak 80 ezerből, az Aquisgranumi 1749 elzt. kötött békeesség után pedig 40 ezerből. Mostan sem leszen több. A' lovalság 3132, a' gyalogság pedig 34335 főre megyen.

Lovafsága ebből áll:

<i>Regem.</i>	<i>Escadron.</i>	<i>Ember.</i>
—	1 a' helytartó fejedelem test.)	
—	3 Gárda (örzője.)	348.
5	20 nehéz lovalság, minden regimentet 348 emberre számlálván.	1740.
3	12 Dragonos, ugyan annyi főből egygy regiment.	1044.
Mind öfzve		3132.

Gyalogsága ebből áll.

<i>Regem.</i>	<i>Batal.</i>	<i>ember.</i>
1.	2. hollándiai gárda	980.
1.	2. helvétziai gárda	1220.
—	— Leovardiai és Gróningai két compánia	150.
26.	52. nemzeti és német gyalogság minden regimentben 731 ember.	19006.
5.	10. helvétziai regimentet 1200 emberre számlálván,	6000.
3.	6. Scotiai katonák, egy regimentet 731 főre számlálván.	2193.
1.	3. Wallon brigáda.	1097.
1.	— <i>Nafsovi</i> , a' melly 10 compániából állott	460.
1.	<i>Waldeck</i> 10 compániából	430.
1.	Artillérista 15 compániából	1800.

—	— 4 Compánia Mina asó.	176.
—	— Tábori földmérő.	73.
—	— Amsterdámnak, és Lejdának városi katonái, és az Invalidusok.	800.

Summája a' gyalogságnak 34335.

Mind öfzve lovafság és gyalogság 37467.(k)

Anglia.

Londonban szüntelen bankrotiroznak, az az, szegényednek a' nagy kereskedő házak. Aprilisnek utolsó hetében, harmad nap alatt 27 gazdag kereskedők jelentették magokat, hogy ők kereskedésekben vesztettek. Velek égyütt sok apróbb familiák jutottak szegénységre, a' mellyeknek t. i. amazok nem fizethettek. Ennek a' Frantzia háborút, és a' papiros pénznek bövséget teszik okául. Ennek a' felettébb el hatalmazott bankerotirozásnak meg akadályoztatására 4 milliom font sterlinget akar *Pitth* minister, az úgy nevezett *Exchequer* Billétekre venni, és azt a' kereskedőknek meg magazinumokban lévő portékáikra ki adni (l). Melly ha tökéletességre megyen, avval is fog az Angliai Státusnak adofsága öregbülni.

(k) *Belgiumnak vizen lévő hadi erejéről, avogy hadakozó hajó seregeiről másszor fogak emlékezni.*

(l) *Exchequer Billéteknek neveztetnek Angliában az ollyatén pénz papirosok, mellyek a'*

Az a' társaság, melly a' Frantzia hajó sereg ellen tengeren úzkáló Angliai rabló hajóknak felserkentetésekre jutalmat rendelt, és a' mellyről az új *M. Kurir* 2. darabjának 27 lapján emlékezet tétetett, következő jutalmat osztogatott ki: *Macbride* Contreadmirálnak egygy 100 guinét érő kardot; *Cochrane*, *William*, *Nowel* és *Wattson* hajós kapitányoknak, égygy égygy 50 guinét nyomó ezüst medalliot; az az, emlékeztető pénzt (m). Aprilisnek 25 napján sok kereskedő hajókon szolgáló hajós legényeket el vittek a' presberek, az az, erőszakosan verbuáló matrosok a' Tamesis vizen lévő hajókról. A' hajós katonák rész szerént önként vesznek szolgálatot, rész szerént, kiváltképen, ha a' szükség úgy hozza magával, erőszakosan vitettetnek arra. A' kik önként mennek, jó kéz pénzt, avagy áldomást kapnak. — Az erőszakos el vitel többire hajós legényeket, és más hadakozó hajón való szolgálatra alkalmas ifjakat érdekel. Az erőszakos verbuálók 10 's 12 erős és bátor matrosokból, az az, hajós legényekből állanak, a' kik vadász kardot kötven tomporaikra, 's nagy korbátsokat vévén kezeikbe, égygy hajós tisztnak vezérlése alatt járnak égygyik

Westmünsteri hints tárba, az úgy nevezett The Court of Exchequers-be kész pénz gyándnt bé vétettetnek. Ennek fel találója volt Montagu Károly, a' ki idővel Halifax Grófnak neveztetett, III. Wilhelm Angliai király hints tárának fő Cancellárisa. Ezekhez hasonlók a' Navy-Billek, az az, azok a' papiros pénzek, mellyekkel az Admiralsi Collegium szokott a' hajóknak való matériáért, és más készületekért fizetni,

(m) Guinees arany pénz Angliában, és 1 font sterlinget és 1 sillinget, az az, 12 fillért te-

úttzáról a' másokra, és a' ser 's bordély házakban találtatott egészséges legényeket, erőszakosan el vizik. A' kereskedő hajókon szolgáló hajós legényeket tsak a' rendkívül való szükségben szokták el vinni. Ez a' verbuálásnak módja egygy áttalában ellenkezik az Anglus nemzetnek szabadságával, mellyet az el kerülhetetlen szükséggel szoktak a' parlamentum és ministerium fűz-píteni, és mentegezni. A' ki talám többet kívánna e' tárgyról tudni, olvassa meg *Archenholz-nak Angliáról irt Annalisuit N. III. pag. 388.*

Helvétzia.

Genevában egygy *Rotonde* nevű Frantzia fogattatott el múlt hólnapban, a' ki avval vádoztatik, hogy a' lakosokat az Előjárók ellen való pártütésre ingerlette; hogy már 300 embert hajtott maga pártjára, hogy frantzia katonákat akart a' városba titkon bé vinni, annak minden javait zsákmányra vetni, és az előjárókat mind megöletni. Nagy jutalmat igirt a' tömlőtzt tartónak, ha őt szabadon bocsátta, sok *Assignatu*; az az, mostani frantzia papiros pénz, és 20 ezer livra kész pénz találtatott nálla. E' mellett sok gyanús levelek, mellyeket ő a' község között ki akart szórni.

Olasz Ország.

Turinből Pedemontziumnak fő- és a' Szárdinai királynak lakó városából az iratik Aprilisnek 23 napján, hogy a' rossz idő és rendkívül ké-

szen. Vagyon kettős, ötös, fél, és negyed részű Guinee is. A' kettős 2 font sterlinget 2 fillinget; az ötös 5 font sterlinget 5 fillinget; a' fél 10 fillinget 6 fillért; a' negyed részű guinée pedig 5 fillinget és 3 fillért teszzen.

gyetlenkedő szelek miatt, kénytelenek voltak a Szárdinai katonák a *Raus* nevű hegyeket el hagyni, és hogy az *Aosta* hertzeg nevét viselő regimentből 11 ember veszett el a nagy hó alatt. *Biron* Frantzia Generál fegyver szünetet kért a Szárdinai seregeknek fő kormányozójától, de nem nyert, sőt inkább, úgy mutatták a készülétek és rendelkezések, hogy nem sokára meg fogják őket a Szardusok támadni. Kettős hadi ereje nagyon Szárdiának, u. m. a szárazon és a tengeren. Szárazon való ereje békefényben 30000, háborúban pedig 50,000 emberre megyen. A' gyalog seregek között 1 német, 1 Wallésiai, 1 Graubundi, és 1 Bernai Schweitzer regiment nagyon.

Tengeren való hadi ereje, a' Spanyol és Angliai hajó seregekhez képest csak árnyék, és néhány Schaluppokból, az az, két evedző lapátos hajókból álló. A' Szents. Pápától ki nyert engedelem mellett, jövő Juniusig 6 millió livrát tartozik a Szárdinai birodalomban lévő világi papság a' király kintstárába adni, sőt ha a' szükség kívánandja, a' pápai engedelem szerént 12 milliót. — — Másként a' király minden egyházi jövedelmeket ő maga szokott ki osztogatni, és azoknak egygy harmad részét magának hagyni. A' melly fekvő jószágot 1600 ezrtendőtől fogva szerzettenek magoknak a' szerzetes papok, azokért adót tartoznak fizetni. A' papok és világiak között támadott pereket is a' polgári székek végzik el. Végezetre jusza nagyon a' királynak Kárdinális méltoságra is, a' kit akar, a' Sz. Pápanak ajánlani.

Áprilisnek közepén ismét *Nizzára*, *Pedemontiumnak* szép és igen erős városára ütöttek a' Frantziák, holott 150 köz embert, és egy tífzet veztettenek el a' Szardusok. Sokkal többen hüllotanak el, és estenek sebbe ő magok közzül. Az utólsóbbak között volt *Biron* Generálnak egygy vér szerént való atyafia is, a' ki, a' mint halla-

tik, néhány nap múlván meg is hólt kapott sébében. *Onegliúra* is (ez a' váras a' Genuai földön fekszik, de a' Szárdinai királyhoz tartozik), kétszer akartak réá ütni, de mind annyiszor nagy veszteségekkel üzettetnek vissza.

Hadi Történetek és Környülállások.

Aprilisnek 30 napján Spirában költ levélből azt olvassuk, hogy Landau alatt egygy kis tsata esett a' Prussusok és Frantziák között, mellyben mind két részről nem kevesen hüllottanak el. Végére tsak ugyan hátrálni, és a' várba vissza nyomulni kellett a' Frantziáknak. *Custine* General még is *Weisenburghan* quártélyozik, sok ezer emberből áll a' kórmánya alatt lévő hadi sereg, és *Weisenburg's* *Lauterburg* alatt fekszik táborban, melly sok sántzal, 's más mesterséges készületekkel meg vagyon erősítve. Ennek egygyik oldalát egygy sűrű erdő és a' *Rajna* vize veszi környül, másik oldalát a' *Voges*us hegyeknek lántza fedezi, előtte pedig a' *Landau* erős vár fekszik.

A' *Moguntziát* ostromló égygyesült Cs: K. és Prussiai seregek, három corpusra avagy testre vagynak fel osztatva. Jobbra a' *Printz Hohenloé* kórmányára bízott sereg fekszik, és *Carlsberg*től fogva *Frankensteinig* nyúlik ki. A' második *Neustad* és *Landau* között telepedett le, ennél lelzen a' *Brunsvigiai* hertzeg. A' harmadik, melyet *Gr. Wurmser* General kórmányoz *Fiselingen* és *Lingenfeld* között fog táborozni.

A' mint múlt alkalmatossággal meg jegyzettem, *Filep* *Jakab* nap előtt való éjjel el foglalták, 's egészlen le égették *Kostheimot* a' *Casselből* ki tsapott Frantziák, és erős föld várakat hányván, keménnyen kezdetek onnan *Hochheim* mellett fekvő Prussiai táborra ágyúzni, és ha tovább is ott maradhattanak volna, sok kárt okoz-

hattak volna annak. Szükségesnek itilvén a' Prus-
siai király őket onnan ki hajtani, Májusnak har-
madik napján jókor reggel, egy gránátéros, és
egy fusilier bataliont küldött ellenük, mellyek
óroszláni bátorsággal rohanván az ellenségnek
sántzaira, néhány óráig tartó viaskodások után
ki üzték őket onnan, e' mellett 1 ágyút is nyer-
tenek. A' győzedelmesek közül 1 fő tífzt, 3 all
tífzt, és 8 köz ember holt meg; 3 fő tífzt, 2 all
tífzt, 91 köz ember esett sebbe; 4 all-tífzt és 38
köz ember tévelyedett el. Ezen győzelem után,
Kosthejmban maradt a' gránátéros batalion, a'
más pedig t. i. a' fusilier batalion vissza ment a'
Hochhejmi táborba. Elfzre vévén e' dolgot az
ounan el üzetett Frantziák, négy batalionnal men-
tek oda vissza, 's körül fogták az ott maradt
Prussus gránátérosokat, és hogyha egy más ba-
talion Prussus sereg nem ment volna segítségkre,
bizonyosan mind egy lábíg le vágdalták volna,
de így is, tsak nem mindnyájoakat meg sebesi-
tették. Azóltától fogva ismét *Kosthejmban* vagy-
nak a' Frantziák, és keményen bé sántzolták ma-
gokat.

Május. 4 napján mind két részről tsendesség
vólt, és néhány ágyú ropogáson kívül semmi nem
történt. Az azt követett éjtzakán ismét ki ütöttek
a' Moguntziában fekvő Frantziák, 's porrá éget-
ték *Monbachot*.

Május. 5 napján keményen ágyúztak batté-
riáikból. Az azt követett éjjel újabb próbát tet-
tek a' Kosthejmban fekvők; hanem a' mint haly-
lyuk, nagyon meg balhazták őket a' Prussusok.

Az eddig *Wurmser* Generál, kórmánya alatt
vólt Darmstadi seregek, közelebb menvén Mo-
guntziához, a' Prussiai táborhoz tsatolták ma-
gokat.

A' Pr. *Conde* vezérlése alatt lévő ki költözött
Frantziákból álló sereg, April. 25 napján, Spirá-
ban azon lábra állittatott, mellyen vagynak most
a' Cs. K. seregek.

A' Rajna vizén túl, *Lejmershejm* vidékén Májusnak 1. napján egy kis tsata esett a' *Michalovits* szabadkatonái és a' Frantziák között. Mind két részről estenek el néhányan. Az elsőbkek közül, a' kik kevesebb számmal vóltanak amazoknál, 15 köz ember és 1 adjutáns vágattattak le, még többen estenek sebbe, ezek között egy fő tiszt is, a' ki még az nap meg hólt sebében. A' többi vissza vonta magát. Mennyin hóltanak meg az ellenség közül nem tudatik.

Májusnak 6 napján reggeli 5 óraker ismét próbát tett az ellenség, és egész erejét Hochhejm ellen fordította. Az ott lévő Prussus katonák két egész óráig védelmezték magokat, és ágyú's apró fegyver tűzők által vissza is üzték. A' tsata piacton húzsan húllottanak el a' Frantziák közzül, és mintegy 100 estenek sebbe. A' Prussusok közül, a' kik a' föld várba vették magokat, 's onnan lövöldöztenek az ellenségre, egygy sem hólt meg, hármán kaptanak sebet. Következett éjjel, egy és két óra között ismét ki ütötenek *Kosthejmből* a' téglavető ház ellen, holott egy kártátsal meg töltetett ágyújok vólt a' Prussusoknak. Közelgetvén hozzájuk, így kiáltottak: *A' Frantzia linia truppok* akarnak hozzátok által szökni, azomban közelebb menvén hozzájuk tüzet adtának reájok. Mellyen meg bosszonkodván a' Prussusok, mind az ágyúból, mind az apró fegyverből keményen lövöldöztek ellenek. Mintegy 600 Frantziát teritettek le a' földre, közülök 8 ember kaptott sebet. A' tsata reggeli 3 óráig tartott.